

A Pécsi Ítéltábla Árvainé dr. Szűcs Zsuzsanna pártfogó ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Dr. Jobbágy Tibor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű és **II. rendű alperes neve** (ugyanottani lakos) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2011. július hó 29. napján kelt 24.P.21.126/2008/113. számú ítélete ellen a felperes által 115., az I. és II. rendű alperesek által 116. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a felek között létrejött öröklési szerződés érvénytelenségének a megállapítására és az ezzel kapcsolatos ingatlan-nyilvántartási állapot rendezésére vonatkozó részében nem érinti, egyebekben - fellebbezett részében - részben megváltoztatja és a felperes által az alpereseknek, mint együttes jogosultaknak fizetendő marasztalás összegét 5.340.044 (ötmillió-háromszáznegyvenezer-negyvennégy) forintba felemeli.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy a felperes lakóházas ingatlanán telepített 100 (száz) darab lucfenyőt 15 nap alatt az ingatlanról távolítsa el.

Az I. rendű alperes által a felperesnek fizetendő tőkemarasztalás összegét 2.750.000 (kettőmillió-hétszázötvenezer), a II. rendű alperes által a felperesnek fizetendő tőkemarasztalás összegét 1.750.000 (egymillió-hétszázötvenezer) forintba emeli fel. Kamatfizetési kötelezettségük számításának tőkealapját az I. rendű alperes tekintetében 538.179 (ötszázharmincnolcezer-százhetvenkilenc) forintba, a II. rendű alperes tekintetében 358.786 (háromszázötvennyolcezer-hétszáznyolcvanhat) forintba szállítja le.

A felperes által az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak fizetendő elsőfokú perköltség összegét 395.120 (háromszázkilencvenötezer-százhusz) forintba leszállítja.

Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének elsőfokú eljárásban felmerült munkadíját 50 (ötven) % (százalék) arányban az alperesek egyetemlegesen, 50 (ötven) % (százalék) arányban a felperes köteles viselni.

Az alperesek által egyetemleges kötelezettséggel az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 407.000 (négy százhetezer) forintra felemeli.

Az alperesek, mint egyetemleges kötelezettek által az állam javára a Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására fizetendő egyéb elsőfokú perköltség összegét 4.980 (négyezer-kilencszáznyolcvan) forintra leszállítja.

A másodfokú bíróság a keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint együttes jogosultaknak 15 (tizenöt) nap alatt 158.000 (százötvennyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült munkadíjának viselésére a felperes 60 (hatvan) % (százalék), az I.r.alperes 20 (húsz) % (százalék), a II.r.alperes szintén 20 (húsz) % (százalék) arányban kötelesek.

Kötelezi az alpereseket, hogy fizessenek meg a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - egyenként 52.500 (ötvenkettőezer-ötszáz) forint másodfokú eljárási részilletéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 1999. június 9-én létrejött öröklési szerződés érvénytelen a Ptk. 656.§, 629.§ (1) bekezdés *b)* pontja, (2) bekezdése, valamint 200.§ (2) bekezdése alapján. A Ptk. 237.§ (1) bekezdése alapján elrendelte az eredeti állapot helyreállítását, ennek érdekében megkereste az illetékes körzeti földhivatalt az öröklési szerződéssel lekötött ingatlant érintő ingatlan-nyilvántartási állapot szerződéskötés előtti időre vonatkozó helyreállítása iránt, és a felperest kötelezte az alperesek javára a tőlük kapott szolgáltatás 3.853.190 forintos ellenértékének a megtérítésére. A Ptk. 582.§ (2) bekezdése alapján kötelezte az alpereseket a felperestől kapott összesen 3.000.000 forint pénzajándék, és ennek a kereseti kérelem tartalma szerint a keresetlevél benyújtásának időpontjától számított késedelmi kamatai megfizetésére. Ezen belül az I. rendű alperes ajándék visszaadási kötelezettségének mértékét 2.000.000 forint, a II. rendű alperesét 1.000.000 forint tőkeösszegben határozta meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és a perköltségek viseléséről a részleges pervesztesség-pernyertesség szabályai szerint határozott a felperes pervesztességének arányát 70%-os mértékben állapítva meg.

Az elsőfokú bíróság rendkívül széleskörű bizonyítást folytatott le az alperesek által az öröklési szerződés fennállása idején felperes részére nyújtott szolgáltatások nemének, mértékének és értékének, valamint a felperes által az alpereseknek adott ajándékok tárgyának és értékének megállapítása végett. Ennek érdekében kivételesen sok tanút hallgatott ki és gazdasági szakértői, valamint építész szakértői bizonyítást is felvett. Tényként állapította meg, hogy a felperes ápolását, gondozását betegségének, lábadozásának idején az I. rendű alperes látta el, ő szállította a felperest személygépkocsival az egészségügyi intézményekbe is számos alkalommal. Az I. rendű alperes különféle karbantartási, javítási munkákat végzett a felperes házas ingatlanán, a lakóépületen és a melléképületeken is, továbbá javította a felperes által gondozott síremléket is. Megállapította, hogy szociális étkeztetés keretében a felperes részére biztosított ebédet is közel 3 éven keresztül az I. rendű alperes szállította a felperes otthonába és az I. rendű alperes telepített a felperes lakóházas ingatlanának kertjébe 100 darab lucfenyő csemetét is. Megállapítása szerint az I. rendű alperes rendszeresen segített a felperesnek a ház takarításában és a ház körüli kerti munkák elvégzésében is. Az alperesek 1998. márciusától napi egyszeri meleg ételmezt és kétszeri hideg ételmezt valamint a felperes fűtéséhez szükséges tűzifát is biztosítottak részlegesen a felperesnek, továbbá a felperes az alperesek vegyesboltjában térítés nélkül hozzájuthatott az egyéb szükséges áruféleségekhez is. Az alperesek által a felperes részére nyújtott szolgáltatások összértékét az 1998. március hónaptól 2007. augusztus hónapjáig terjedő időszak egészére vetítve állapította meg 3.853.190 forintban, amelyen belül 250.155 forintos részösszegben határozta meg a felperes I. rendű alperes által nyújtott ápolásának munkaértékét. Több helyen rögzítette ítéletének indokolásában, hogy egyes részszolgáltatások értéke pontosan már nem tárható fel, ezért egyes résztételek értékét mérlegelés eredményeként határozta meg.

Tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes 1998-ban 150.000 forintot ajándékozott az alpereseknek, akik azt perköltség kifizetésére fordították, míg 2003. március 27-én az I. rendű alperesnek 2.000.000 forintot, a II. rendű alperesnek 1.000.000 forintot ajándékozott, ami takarékszövetkezeti részjegyre került befektetésre. Nem találta bizonyítottnak a felperesnek további 4.185.000 forint pénzajándékozásra vonatkozó tényállítását, sem azt, hogy egyéb jelentős értékű ingóságokat ajándékozott volna a felperes az alpereseknek, vagy az alperesek kárt okoztak volna a felperesnek. Az ezek visszakövetelésére, illetve megtérítésére irányuló kereseti kérelmet elutasította. A 150.000 forintos pénzajándék visszakövetelésre irányuló keresetet a Ptk. 582.§ (4) bekezdése alapján utasította el utalva arra, hogy az már az ajándék visszakövetelését megalapozó alperesi jogsértés időpontjában nem volt meg. Az I.r. alperes által a felperes kertjében ültetett nagyszámú lucfenyő eltávolítására irányuló kereset elutasítását azzal indokolta, hogy károkozás hiányában nincs alapja ennek a gazdaságtalan igénynek.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a keresete maradéktalan teljesítésére irányult. Ennek körében megismételte azt a kérelmét,

hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a felperes engedélye és hozzájárulása nélkül a kertjében telepített lucfenyők eltávolítására. Az alperesekkel szembeni elsőfokú perköltség követelését 116.000 forinttal felemelte előadva, hogy összesen 29 alkalommal fizetett K.-ról K.-ra, majd K.-ról K.-ra vissza gépkocsi-szállításért esetenként 4.000 forintot, amelyből 12 alkalommal az elsőfokú bíróság által lefolytatott tárgyalásokra érkezett, a többi alkalommal pedig a peren kívüli és perbeli jogi képviseletét ellátó hat ügyvédnél jelent meg. A felperes a fellebbezése indokolásaként megismételte az elsőfokú eljárásban előadott tényállításait, vitatta az elsőfokú bíróság bizonyítékmérlegelő tevékenységének és ténymegállapításainak helyességét abban a részében, amelyben nem fogadta el valósnak, illetve bizonyítottnak a felperes által állított tényeket.

Az alperesek a fellebbezésükben kérték a felperes által részükre fizetendő tőkeösszegnek 4.903.121 forintra történő felemelését, valamint ennek „a középídőtől számított törvényes mértékű kamatai” megfizetésre kötelezését. Vitatták az elsőfokú bíróság ténymegállapításaiból azt, hogy csak 1998. március hónapjától nyújtottak volna a felperesnek tartási jellegű szolgáltatásokat. Utaltak az öröklési szerződés tartalmára, amely szerint a felperest már annak megkötését megelőzően három éve eltartották. Álláspontjuk szerint ez a közös nyilatkozat, amelyet a szerződés aláírásával a felperes maga is megtett, önmagában elegendő bizonyíték arra, hogy a felperes részére a szolgáltatásokat nyújtották. E szolgáltatás 1996. június 9. napjától 2007. augusztusáig megvalósult azzal, hogy 1997. augusztusától a szolgáltatásukat 1998. tavaszáig a felperes nem vette igénybe. Vitatták egyes részszerződések érték-megállapításának a helyességét is. Utaltak rá, hogy ellenkérelmük az eredeti állapot helyreállítása körében kiterjedt a szolgáltatásaik ellenértéke után még késedelmi kamatfizetésre is, középarányos időponttól kezdődően számítva.

Mind a felperes, mind az alperesek fellebbezése kisebb részt alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése alapjául szolgáló tényeket a bizonyítékok Pp.206.§ (1) bekezdésének megfelelő okszerű mérlegelésével és a Pp. 206.§ (3) bekezdése szerinti szabad belátással túlnyomórészt helyesen állapította meg. A ténymegállapítások közül mellőzi azonban a másodfokú bíróság annak megállapítását, hogy a felperes otthoni ápolását, gondozását az I. rendű alperes látta el. Kiegészíti továbbá a tényállást azzal, hogy a felperes 1999. májusában 1.500.000 forintot ajándékozott az alpereseknek üzlethelyiség vásárlásának céljára.

A felperes az elsőfokú eljárásban tagadta, hogy az alperesek a részére értékelhető tartási jellegű szolgáltatásokat nyújtottak volna. A másodfokú bíróság nem látta bizonyítottnak azt a tényt, hogy az I. rendű alperes a felperest betegségei idején ápolta, gondozta volna. Ilyen tényállítása egyébként az alpereseknek sem volt. A 2-es sorszámú előkészítő iratukban azt rögzítették, hogy a felperest gondozták, ápolták, amikor arra rászorult. Személyes meghallgatása során az I. rendű alperes előadta, hogy 2004-től a haskéreg repedést követően szorult ápolásra a felperes és ő volt az, aki ellátta őt, amikor hazajött. A II. rendű alperes viszont azt adta elő, hogy

ő nem járt ugyan naponta a felpereshez, azt az I. rendű alperes vállalta, de amikor a felperes beteg volt akkor ő, azaz a II. rendű alperes nyújtott segítséget a felperes részére az ápolásban, a felperest naponta forgatta, viszont a haskéreg műtét alkalmával az I. rendű alperes kötözte a felperest. Az elsőfokú bíróság több mint harminc tanút hallgatott ki, többek között az alperesek által felperes részére nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan is. Közülük D. L. annyit mondott, hogy amikor a felperes megbetegedett az I. rendű alperes napjában többször is elment hozzá. K. L.-né előadta, hogy az I. rendű alperes injekciózta a felperest, H.-né B. Zs. pedig az I. rendű alperestől származó tudomásaként állította, hogy az I. rendű alperes ápolta a felperest. B. J. ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy a felperest ő ápolta a feleségével, nem az alperesek. B. J.-né ezt annyiban árnyalta, hogy a férje csak a felperes kezét ápolta, miután 2007. augusztusában a II. rendű alperes a felperesnek kézsérülést okozott. Az összes többi tanú nem tudott beszámolni arról, hogy az I. rendű alperes ápolta volna a felperest. Közöttük H. I., az I.r. alperes édesapja és Cs. L., a II.r. alperes édesapja sem állított ilyet. A felperesnek 2004. márciustól 2007. augusztusáig számos egészségügyi intézeti ellátására sor került sokféle megbetegedés, egészségi állapotromlás miatt. Ezeket az elsőfokú bíróság részletesen rögzítette a ténymegállapításai között. Maga az I. rendű alperes is csak egyre vonatkozóan állította saját ápolási tevékenységét, a II. rendű alperes tényállítása szerint azonban ez az ápolás is kizárólag kötözésre korlátozódott. Ezzel szemben a II. rendű alperes tényelődása szerint ő nyújtott értékelhető ápolási-gondozási szolgáltatásokat a felperesnek.

Az alperesek tényelődása sem támasztja alá az elsőfokú bíróság ténymegállapítását. Azt a tanúvallomások sem igazolják. Kizárólag K. L.-né tanúvallomása tartalmaz közvetlen tudomás-kijelentést az I. rendű alperes ápolási tevékenységére vonatkozóan, de ez az I. rendű alperes tényelődásával is ellentétben áll. Egyetlen tanú sem számolt be arról, hogy a II. rendű alperes ápolási-gondozási szolgáltatást nyújtott volna a felperesnek. Ilyen bizonyítási adatok mellett a felperes tagadása ellenében a másodfokú bíróság nem találta bizonyítottnak azt, hogy az alperesek, vagy bármelyikük értékelhető ápolást, gondozást nyújtott volna a felperesnek az öröklési szerződés hatályosságának idején, öröklés reményében.

Bizonyítottanak találta viszont a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által tényként megállapított pénzbeli ajándékokon felül 1.500.000 forint pénzbeli ajándékot is nyújtott a felperes az alpereseknek 1999. májusában. Az alperesek a felperesnek ezt a tényállítást tagadták, és helyesen értékelte az elsőfokú bíróság úgy, hogy az elsőfokú eljárásban felvett bizonyítás adatai nem igazolják az ajándékozás tényét. Erre vonatkozóan ugyanis a felperes a takarékbetétkönyvének kivonatán kívül egyéb értékelhető bizonyítékot felajánlani nem tudott. A másodfokú bíróság azonban kiegészítette a per ténybeli adatait, ennek keretében az alperesek személyes meghallgatását kiterjesztette az 1999-es ún. boltvásárlás körülményeire. Ennek során az alperesek előadták, hogy 1999-ben 1.340.000 forintért vásárolták meg a k.-i 1059/A/1. helyrajzi szám alatti 375 m² alapterületű üzlethelyiség megnevezésű ingatlant K.-né S. K.-tól a K.-on 1999. május 21-én kötött szerződéssel. Ezt a szerződést a másodfokú eljárásban becsatolták. Előadták, hogy

eredetileg nem ezt az üzlethelyiséget akarták megvásárolni, hanem másikat, de az a felperesnek nem tetszett és azt mondta, hogy azt ne vegyék meg. Előadták, hogy ennek az üzlethelyiségnek a megvásárlására az I. rendű alperes édesapja biztosított pénzfedezetet az 1997-ben kapott 1.500.000 forintos végkielégítéséből, amit az üzlethelyiség megvásárlásáig otthon tartott. Előadták, hogy 1998-ban azért nem az I. rendű alperes édesapjától kértek perköltségfizetésre 150.000 forintot, mert a felperes maga akarta nekik ezt a pénzt odaadni. Az elsőfokú eljárás adatai alapján megállapítható, hogy a felperes a 6.034.749 egyenleget mutató takaréketéből 1999. május 18-án, tehát a kérdéses üzlethelyiség vásárlása előtt három nappal 1.500.000 forintot vett ki. K. P.-né a tanúvallomása során elmondta, hogy az üzlethelyiséget az alpereseknek az ő leánya adta el, az adásvételi szerződés aláírásakor a szerződő feleken és a szerződést szerkesztő ügyvéden kívül ő (azaz a tanú) volt még jelen és a felperes.

Ezeknek az adatoknak az egybevetéseként a másodfokú bíróság valósnak fogadta el a felperes pénz ajándékozására vonatkozó tényállítást. Az alperesek üzlethelyiség-vásárlással kapcsolatos tényelőadásából ugyanis nem érthető, hogy amennyiben az I. rendű alperes édesapja 1997-től 1999. májusáig az alperesek számára őrizte az 1.500.000 forintos végkielégítését, abból miért nem nyújtott segítséget az alpereseknek 1998-ban perköltségfizetésre; továbbá ha az üzlethelyiség megvásárlásának a fedezetét az I. rendű alperes édesapja nyújtotta, a vásárlás tárgyának kiválasztásánál miért lehetett a felperesnek meghatározó akaratnyilvánítása, és az adásvételi szerződés aláírásánál miért a felperes volt jelen, miért nem az I. rendű alperes édesapja. Ez utóbbi két körülmény különös erővel utal arra, hogy a felperesnek meghatározó szerepe volt az üzlethelyiség megvásárlásában, amit a felperes természetesnek tekintett, és az alperesek is ekként fogadták el. Ennek pedig ésszerű magyarázata az, hogy jelentős anyagi támogatást nyújtott az alpereseknek. Az üzlethelyiség megvásárlásának ezek a ténybeli körülményei a felperes állításával racionálisan és logikailag összeegyeztethetők, az alperesek állításával azonban nem. Amennyiben ezekkel a körülményekkel összevetjük azt a tényt is, hogy az üzlethelyiség megvásárlásához szükséges pénzüsszeget vett ki az adásvételi szerződés aláírása előtt három nappal a felperes a betét-megtakarításából, közvetve bizonyítottnak tekinthető az ajándékozásának a ténye.

Egyebekben a másodfokú bíróság is egyetért az elsőfokú bíróság ténymegállapításaival és az azokra vonatkozó bizonyítékok mérlegelését helyesnek találta.

Önmagában az öröklési szerződés tartalma nem bizonyítja az alpereseknek azt a tényállítást, hogy a felperest már három évvel korábban eltartották volna, mert a szerződésnek e tartalma és a valóság közötti szigorú egyezést éppen az alperesek cáfolják annak ténybeli beismerésével, hogy 1997. augusztusától 1998. tavaszáig ténylegesen a szerződéses nyilatkozatok ellenére sem valósult meg a részükről a felperes eltartása. Ehhez képest pedig az elsőfokú bíróság helyes mérlegelés eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy értékelhető tartási jellegű

szolgáltatásokat az alperesek 1998. március hónapjától kezdődően nyújtottak a felperesnek.

A másodfokú bíróság az egyes részszolgáltatások értékének megállapítása körében sem találta helytelennek az elsőfokú bíróság döntését. Az elsőfokú bíróság nem hívta fel ugyan kifejezetten, de utalt a Pp. 206.§ (3) bekezdésének az alkalmazására, amely alapján a bíróság a kártérítés, vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény, vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. Az elsőfokú bíróság tehát nemcsak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti bizonyíték-értékelés alapján, hanem szabad belátásának kialakításával is határozta meg egyes tartási jellegű részszolgáltatások értékét. A másodfokú bíróság nem látott okot ettől eltérő értékek megállapításra, nincsenek ugyanis olyan peradatok, amelyek ennek helyességét egyértelműen cáfolnák, vagy kétségbe vonnák.

A másodfokú bíróság a fentiek szerint módosított tényállást fogadta el az ítélezése alapjául. A tényállás módosítására tekintettel részben meg kellett változtatnia az elsőfokú bíróság érdemi döntését.

Ápolási szolgáltatás hiányában a másodfokú bíróság a felperes által az alpereseknek fizetendő tőkeösszeget 250.155 forinttal csökkentette 3.603.035 forintra, az alperesek által a felperesnek visszafizetendő pénzajándék összegét felemelte 1.500.000 forinttal, amelyet egyenlő arányban osztott fel az alperesek között a Ptk.334.§ (1) bekezdésének a második mondata alapján. Az alperesek alapos tőkekövetelése tehát 3.603.035 forint, a felperesé 4.500.000 forint.

Az alperesek az elsőfokú eljárásban is igényt tartottak középátlagos időponttól kezdődően a szolgáltatásaik értéke után késedelmi kamatfizetésre is az eredeti állapot helyreállítása körében. Ez az igény alapos (LB.2010.(VI.28.) PK vélemény 10. pont) az alábbiak szerint:

A felperes késedelmi kamatot ennél későbbi időponttól, a keresetlevél 2008. július 10-i előterjesztésétől kezdődően követelt. Az 1998. márciusa és 2007. augusztusa közötti időbeli középpont 2003. január 1. napja. Az ettől az időtől 2008. július 10. napjáig a Ptk. 301.§ (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamat összege 3.603.035 forint tőke alapján összesen 1.737.009 forintot tesz ki, a 2003-2004. évekre még a költségvetési törvény szerinti 11%-os mértékkel, az ezt követő időre az egyes naptári félévekre irányadó jegybanki alapkamattal számítva. 2008. július 10-től azonban a felperes által érvényesíthető késedelmi kamat meghaladja az alperesek által érvényesíthető késedelmi kamatot. Tekintettel arra, hogy a felperes kamatszámításának tőkealapja 896.965 forinttal magasabb, ezért az alperesek a tőkekövetelésük alapján csak eddig az időpontig érvényesíthetnek önállóan késedelmi kamatigényt a felperessel szemben. Ettől az időponttól pedig a felperes a tőkeösszegek különbözete után jogosult a késedelmi kamatot érvényesíteni az alperesekkel szemben. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a felperes által az alpereseknek, mint a Ptk. 334.§ (3) bekezdése szerint együttes jogosultaknak

fizetendő tőkeösszeghez hozzászámította a késedelmi kamat számított összegét, ami összesen 5.340.044 forintot tesz ki. A felperes érvényesíthető késedelmi kamatigényének tőkealapját 896.965 forintban állapította meg, amely teljes tőketartozásuk arányában (azaz 60-40%-os mértékben) terheli az alpereseket. Az I. rendű alperes tehát 538.179 forint tőke, a II. rendű alperes pedig 358.786 forint tőke után köteles a felperes javára 2008. július 10-től az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű kamatot megfizetni.

A másodfokú bíróság az eredeti állapot helyreállítása körében teljesíthetőnek találta a felperesnek a lucfenyők eltávolítására vonatkozó kérelmét is. Az elsőfokú bíróság a kérelmet arra hivatkozással nem teljesítette, hogy az gazdaságtalan. Ez a megfontolása azonban nem szolgálhat elegendő indokul a Ptk. 237.§ (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazásának a mellőzésére, a felperes pedig szabadon dönthet a tulajdonában lévő földterület hasznosításának módjáról.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján változtatta meg részben az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése következtében a felek pervesztességének-pernyertességének aránya is módosult. A pertárgy értéke az elsőfokú eljárásban 12.529.800 forint volt, amely áll 7.185.000 forint pénzajándék, 3.061.800 forint tárgyajándék és kártérítési követelés érvényesítéséből, valamint az öröklési szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányuló kereset 2.283.000 forintos értékéből, ami pedig összetevődik a szerződésben írt 183.000 forintos részjegy valamint az öröklési szerződéssel lekötött ingatlannak a felperes költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmében megjelölt 2.100.000 forintos értékéből. Ehhez képest a felperes pernyertessége 6.783.000 forintban határozható meg, amely 4.500.000 forint sikeresen visszakövetelt ajándék értékéből és az öröklési szerződés érvénytelenségére eső pertárgyértékből tevődik össze. A felperes pernyertességének mértéke 54%-os, azaz a peres felek pervesztességének-pernyertességének aránya közel egyenlő. A felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel az állam által előlegezett eljárási illeték összegét az alperesek a pervesztességük mértékéhez viszonyítva kötelesek viselni a Pp.81.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján. Az elsőfokú eljárás folyamán 452.641 forint szakértői költség merült fel, ebből az alperesek előlegeztek 287.740 forintot. Ez 61.420 forinttal haladja meg a pervesztességük arányához igazodó szakértői költséget. Ezt köteles a felperes a részükre megtéríteni a Pp. 81.§ (1) bekezdése és 86.§ (3) bekezdése alapján. Ehhez képest viszont az alpereseknek nem áll fenn további megtérítési kötelezettsége az állammal szemben a szakértői költségek előlegezésével összefüggésben. Az elsőfokú eljárásban összesen 24.359 forint tanúdíj került megállapításra. Ebből 7.200 forintot előlegeztek az alperesek. Ez 4.980 forinttal marad el a pervesztességük arányához igazodó tanúdíjak összegétől. Ezt a különbözeti összeget kötelesek megtéríteni az állam javára a Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására. Az alperesek jogi képviselőjével felmerült

ügyvédi munkadíj a teljes pertárgyértékre vetítve, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja szerint számítva, 50%-ra mérsékelve és ennek a rendelet 4/A.§-a alapján általános forgalmi adóval növelt összege 365.700 forintot tesz ki. A felperes ennek a megtérítésére is köteles az alperesek javára. Jogosult lett volna viszont ezzel szemben érvényesíteni a Pp.75.§ (1) bekezdésének megfelelően az alperesekkel szemben a peres ügy intézésével felmerült utazási költségét is, és e tekintetben a fellebbezési kérelme a Pp.146.§ (5) bekezdésének *c)* pontja alapján nem minősül meg nem engedett keresetváltoztatásnak. E kérelmet a másodfokú bíróság teljesíthetőnek találta, de csak a Pp.75.§ (1) bekezdésében meghatározott célszerűség keretein belül. Perviteli szempontból nem minősülnek célszerűnek azok az utazási költségek, amelyek a kivételesen sok alkalommal történt jogi képviselő váltás és az új jogi képviselőkkel való kezdeti kapcsolatfelvétel miatt váltak szükségessé. Ezért a másodfokú bíróság a 12 tárgyalásra való utazáson kívül négyszeri tárgyaláson kívül felmerült utazás költségét találta a perben érvényesíthetőnek, alkalmanként 4.000,-Ft-os összeggel. Az így számított 64.000,-Ft-nak a felét jogosult követelni a felperes az alperesektől a pervesztessége arányához igazodóan, és e követelését beszámíthatja az alperesekkel szemben őt terhelő perköltségtartozásába. A Pp. 87.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a módosított pervesztesség arányához igazodóan állapította meg a felperes pártfogó ügyvédi képviseletével felmerült és az állam által előlegezett munkadíj peres felek közötti megosztásának mértékét. Az alperesek egyetemleges perköltség-fizetési kötelezettsége a Pp.82.§-ának (1) bekezdésén alapul.

A másodfokú eljárásban felmerült költségekről a másodfokú bíróság szinten a részleges pervesztesség-pernyertesség szabályai szerint a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján határozott. A felperes fellebbezésében vitássá tett követelés összege 7.246.800 forint, az alperesek fellebbezésének értéke 1.049.931 forint. Az alperesek a saját fellebbezésük tekintetében teljes egészében pervesztések, tekintettel a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó 25.§ (4) bekezdésére, amiből következően a kamatkövetelésre vonatkozó fellebbezésük sikeressége ebből a szempontból figyelmen kívül marad. A felperes a saját fellebbezése tekintetében pernyertes 1.750.155 forint erejéig. A felperes teljes pernyertessége 2.800.086 forint, amely a másodfokú eljárási érték 40%-át teszi ki. Az alperesek a saját fellebbezésük alapján számított másodfokú eljárási illetéket előzetesen megfizették, ezért csak a felperes fellebbezésével kapcsolatos pervesztességükhöz igazodó és állam által előlegezett eljárási illetéket kötelesek az állam javára megtéríteni a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján. A pervesztességhez igazodóan kötelezte a másodfokú bíróság a felperest az alperesek jogi képviseletével felmerült másodfokú perköltség megtérítésére, ennek összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján bruttó 158.000 forintban határozta meg. Ugyancsak a Pp. 87.§ (2) bekezdése alapján állapította meg, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú eljárási költsége milyen arányban terheli a peres feleket.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: